

REDACTOR:
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
INAPOIAZĂ.

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 40 Lei
Pe 6 luni . . . 20 Lei
Pe 3 luni . . . 12 Lei

Numărul 1 Leu

Pentru inserate se plătește 2 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate.

Școlile Blajului

de prof. Dr. Alexandru Rusu.

Zilele trecute ne-a căzut în mână un memoriu referitor la școlile Blajului. Este un memoriu al cifrelor. Nu se ocupă de rolul cultural din trecutul acestor școli, nu caută a scormoni laturea sentimentală prin etalarea marilor figuri ale renașterii naționale legate în măsură atât de însemnată de școlile Blajului, nu vrea să exploateze nici măcar atitudinea dârză pe care este școli și-au impus o față de toate încercările de sugrumare ale guvernelor ungare, ci, supunând a fi cunoscute toate acestea, razimă exclusiv pe *graiul cifrelor*.

Sunt cifre adunate cu trudă din rafturile colbuite ale arhivelor, dar sunt cifre strălucitoare, de o strălucire cu atâta mai mare, cu cât a fost mai grâs stratul pe pulvere, care a trebuit să fie suflat de pe ele. Ni-se spune prin ele, că *liceul Blajului a crescut*, începând cu anul 1754, când s'au pus temelile lui, și până la prăbușirea stăpânirii maghiare, *nu mai puțin decât 40.895 de elevi*. Și lucrul acesta s'a făcut în mare parte prin ajutoarele pe cari biserica Blajului a știut să-le pună în serviciul conștiinței și a culturii române. Cifrele cari ne grăesc despre acestea încrează 7879 de burse cu suma de 1,894,661.36 coroane, și nu mai puțin decât 63,492 cvintale de grâu, din cari s'a pregătit „pâinea cea de toate zilele”, vestiții „tipăi” ai vîldiciei din Blaj, *pentru aproximative treizecișisapte de mii de elevi*. Cifre mai mărunte, ce-i drept, dar nespuse de importante și ele, ne mai grăesc despre un număr de 2413 fete, 1421 elevi ai școlii normale și suma, atât de însemnată pentru împrejurările noastre, de 1270 ucenici de meserii. Mai adaugând, că elevii școlii primare din Blaj se cifrează la 20,774, am completat tabloul cuprins în memoriul de care vorbim.

Memoriul acesta s'a prezentat forurilor competente la 30 Octombrie 1920. Ordinariatul nostru arhidiecezan, cerea atunci, ca pe temelul jertfelor aduse și cu considerare la rezultatele imense, cari s'au ajuns prin spiritul creat de atmosfera Blajului în sufletul atâtor generații, școlile sale să fie pusă în viitor la adăpostul oricăror mizerii. Și cererea aceasta nu numai că nu avea nimic extraordinar, ci dimpotrivă aducea în fața organelor statului o chestiune de datorință atât de elementară, încât mai curând putea fi socotită ca o *figură a demnității acestui stat*, care, deși avea să mulțumească întregirea sa în parte și Blajului, era socotită prin această cerere ca unul, căruia trebuie să i-se aducă aminte aceasta.

Cu toate acestea, *situația școlilor din Blaj nu este asigurată nici astăzi*. Mai mult, ea pare a fi chiar primejduită! Vechiul regat nu cunoaște școala bisericii și cum curentul nesocotit de unificare cerea să ne impună întru toate haina instituțiilor existente acolo, *s'a emis lozinca statificării tuturor școlilor*

din părțile noastre. Nu discutăm de astădată temelul acestei concepții, nici nu stăruim mai pe larg asupra rezultatelor foarte problematice, a căror nădejde alimentează ideea pornită, ci amintim numai, că Blajul vrea să știe școlile sale de mâine în spiritul nealterat al tradiției atât de probate de ieri. El vrea ca școlile sale să fie și în viitor nu numai centre de simțire românească, ci și focare de conștiință creștinească, așa cum au fost în trecut. De aceea Blajul nici nu vrea să audă de o statificare a școlilor sale. De aceea *sinodul arhidiecezan* — în deplin acord cu sinoadele eparhiale din Oradea mare, Gherla și Lugoj — a spus-o foarte lămurit, că nu renunță cu nici un preț la școlile sale, în a căror temelie religioasă-morală vede adevăratul pilastru al consolidării noastre de stat. De aceea *ultimile două conferințe episcopale*, plătite în 1 Martie și în 4 Iulie ale acestui an, au insistat învingător forurile competente, că a insista asupra statificării școlilor noastre, este nu numai un act de indelicatete, nu numai o revoltătoare lipsă de recunoștință, ci chiar o lucrare în contra intereselor mai înalte ale țării.

Dar oamenii orbiți de o anumite idee politică, o idee asupra căreia, dacă nu se va renunța la ea, va trebui să revenim deschis și pe față, se prea poate să creadă, că pot trece peste toate advertisementele acestea. Se va recurge atunci la arma, atât de hotărâtoare în lupta cu Blajul încăpăținat — care totuși nu mai este astăzi în stare să-și susțină școlile pentru a căror viață și-a cheltuit în trecut și „ultimul picur de sânge” —, *de-a suprima ajutorul de stat*.

Și atunci Blajul va trebui să-și închidă școlile sale. Primele școli românești, al căror nume se rostește cu evlavie sfântă dela un capăt al țării la altul, vor înceta atunci de-a mai răspândi lumina și căldura Blajului, de cari azi este poate mai multă nevoie decât oricând! *Și asta din mila unui guvern român, al doilea guvern al României întregite!*...

Dar este prea groaznic gândul acesta. *Școlile Blajului nu pot să fie închise!* Și dacă biserica română unită, care în trecutul său a dat atâtea dovezi de înaltă conștiință românească, este convinsă, precum este, că nu poate admite o statificare a școlilor sale, **ele vor rămânea** — căci trebuie să rămână — **așa cum sunt și cum au fost totdeauna.** Și măcar să suprimă guvernul toate ajutoarele sale, *neamul românesc* va găsi de sigur mijloacele necesare pentru... a nu trebui să roșească la gândul, că s'a distrus acest leagăn al culturii române.

Accasta este credința noastră nestrămutată, și nu se poate să ne înșelăm într'ansa!

Instrucțiunea religioasă în școlile statului. În chestiunea aceasta „Monitorul Oficial” Nr. 88 din 25 Iuliu a. c. publică următoarea deciziune ministerială: „Instrucțiunea și educațiunea religioasă a elevilor și elevelor din școlile statului cade în competența confesiunilor. Statul dă confesiunilor tot concursul său pentru ca instrucțiunea și educațiunea religioasă din școlile sale să fie cât mai efectivă. În consecință ministerul instrucțiunii organizează, după necesitate, catedre pentru predarea religiei la instituțiile sale, având confesiunile dreptul de a-și întocmi planul de lecțiune și de a propune pentru ocuparea catedrelor de religie persoane cu pregătire cerute de lege. Numirea persoanelor propuse cade în competența ministerului instrucțiunii, care le va încadra și retribui conform regulamentului în vigoare”.

Grija specială ce o poartă ministerul pentru instrucțiunea și educațiunea religioasă a tinerimii merită toată lauda și recunoștința. Prin aceasta se aduc cele mai bune servicii ministerului numirea persoanelor la catedrele de religie, taie în dreptul confesiunilor, recunoscut și prin ordonanța din 15 Sept. 1919 Nr. 12,273 a Consiliului Dirigent român — Resortul cultelor și al instrucțiunii publice. Această ordonanță prevedea referitor la numiri și alte chestiuni personale în legătură cu catedrele de religie un anumit acord între biserică și stat, în urma căruia biserica își păstra asupra persoanelor numite la aceste catedre întreagă iurisdicția. Și lucrul nici nu se poate concepe altfel, câtă vreme, fiind vorba de învățământul religios, a cărui îndrumare și după noua ordonanță ministerială revine în întregime bisericii, este firesc, ca persoanele cari fac acest învățământ să stea sub ordinea respectivei biserici. Or, asta nu se poate decât dacă biserica își va avea partea sa principală la numire, detașare, disciplinare, și peste tot la întreg complexul chestiunilor personale.

De aceea suntem siguri, că corul nostru episcopesc va face toți pașii pentru a asigura bisericii drepturile acestea, la cari nu poate să renunțe.

O punere la punct. Se repetă de nou vechea poveste. Luceferii Blajului, trezitorii la adevărata ei viață a conștiinței naționale a românismului de oriunde, care sunt *Samuilă Clain, George Șincăi și Petru Maior* — acești elevi ai Propagandei din Roma și fii credincioși ai bisericii noastre —, se prezintă de nou publicului român ca unii a căror merite nu pot fi aduse în legătură cu Blajul unit, ori cu Roma papală, ci se datoresc meritului lor personal, și, cel mult — să nu vă speriați — „bisericii ortodoxe, singura care s'a identificat cu interesele neamului românesc”.

Așa serie fără nici o genare, revista social-creștină „Solidaritatea” (Nr. 9—12) din București, un organ al cercului de studii social-creștine de sub patronajul mitropoli-

tului primat Cristea, și cam acelaș lucru l-am citit în Nr. 50 (din 8 Iulie) al „Telegrafului Român” din Sibiu, sub titlul „Din sinodul dela Blaj”.

Povestea e veche și dacă se repetă mereu, înseamnă că *trebuie* mereu repetată, fiindcă, se vede, prea e cusută cu ață albă. Lumea cere dovezi și fiindcă ele nu se pot produce în mod pozitiv, se încearcă o diversiune, prin a scârșii meritele naționale ale bisericii noastre și prin întunecarea răutăcioasă (termin cam blând!) a atmosferei de curat naționalism care a stăpânit totdeauna Blajul unit, în deosebire de Sibiu, unde e încă proaspătă memoria lui Mangra, ales în cadrele „cele mai depline autonomii șaguniene”.

Fixând aceste manevre pentru orientarea atâtor miopi, nu vom aduce de astădată nici o dovadă specială pentru a răsturna teza ortodoxismului militant, subliniată mai sus, fiindcă suntem siguri: vechea poveste nu va prinde nici astăzi. Ea se va repeta încă foarte des și vom mai avea prilejul de a sta de vorbă asupra-i. Acum le punem numai următoarea întrebare: Cum se face, că *afară de Gheorghe Lazar* (crescut și el în școlile catolice ale Vienei!), *biserica ortodoxă* dela noi și mai ales cea „atât de dominantă” din vechiul regat *n'a dat în acea epocă a renașterii naționale un singur bărbat mai de seamă*, pe când din atmosfera Blajului răsare o întreagă pleiadă? —

Ni-se va răspunde oare? Și cum?

Revistă bisericească.

În 1 Iulie c. s'a ținut la București o *conferință a corului nostru episcopesc* (a doua cursul acestui an), în care s'a discutat mai ales *Stând pe punctul de vedere al recentelor hotărâri sinodale, corul nostru episcopesc a decis să insiste de nou la forurile competente pentru soluționarea favorabilă a acestei chestiuni.*

În *visitația canonică*, de care am mai scris în aceste coloane, Preasfințitul Iuliu al Gherlei este însoțit de pâr. canonic Dr. Petru Fabian și de profesorul Dr. George Bob. Ea s'a început la 7 Iulie c., în Baia-mare, unde întreg orașul a fost în haină de serbătoare. În 8 Iulie s'a făcut vizitația la Seini, iar în 12 la Bicsad, la mănăstirea cărui s'a adunat aproape întreg poporul țării Oașului. Din această frumoasă țară, Preasfințitul a trecut în județul Ugocea, azi Satu-mare, la Gherța mare, Gherța mică, Bătarciu, Tarna-mare și celelalte, amăsurat programului. Pretutindeni este întâmpinat cu multă însuflețire, lăsând în sufletul adânc religios al credincioșilor amintirea neștearsă a unor zile de minunat praznic, dar în aceeași vreme și sămânța unei învieri sufletești menite a aduce roade nespuse de bogate. În 30 Iulie Preasfințitul episcop se va întoarce la Gherla, unde în primele zile ale lui August va avea de oaspe pe Nunțul papal dela București.

Înainte de a veni pentru a doua oră în Ardeal, Nunțul papal Mgr. Francisc Marmaggi a ținut să viziteze eparhia catolică din Iași. Primit de toate autoritățile, în frunte cu episcopul Alexandru Cisar și cu generalul Zadic, comandantul corpului 4 de armată, Escelența Sa Nunțul a fost obiectul celei mai distinse atențiuni tot timpul cât l-a petrecut în Iași (7 și 8 Iulie c). Deosebit de mult a ridicat fastul ceremoniilor asistența militară, care și-a dat tot concursul; însuși imnul papal, cântat cu diferite ocazii, a fost executat de muzica regim. 14 de infanterie. Dar dacă această vizită a fost un prilej de bucurie pentru orașul întreg, pentru comunitatea catolică ea a fost o adevărată serbătoare. Dragostea pe care o au credincioșii acestei eparhii catolice față de Scaunul Romei s'a arătat acum cu toată simplitatea față de reprezentantul ei ne-pământul României iubite. Tot ce Iașul are catolic a fost mereu în jurul înaltului prelat, un adevărat părinte în mijlocul fiilor săi. O frumoasă serbare școlară, cu cântări și recitări ocazionale, a însoțit împărțirea premiilor dela școala pri-

mară de băeți a parohiei catolice. Ca un principal moment s'a ridicat din seria serbărilor ședința societății „Presa bună”, poate cea mai însemnată mișcare a eparhiei de Iași. Condușă cu multă dibăcie de pâr. Dr. Anton Gabor, această societate a realizat, prin o propagandă stăruitoare, un fond de aproape 80 mii lei, crescut și din acest prilej cu însemnate donații, între cari cea de 3000 lei a Nunțului. În ședință s'au discutat statutele, cari urmează să fie redactate așa, încât „Presa bună” să devină cu adevărat o operă a întregii dieceze.

O gazetă din Cluj anunță, că în urma unei decizii a ministerului cultelor, comunitățile bisericești ale minorităților din Ardeal sunt obligate a-și face pe viitor *corespondența oficială în limba română*. Probabil e vorba numai de corespondența lor cu autoritățile de stat, nu însă și aceea cu organele subalterne.

Facultatea de teologie protestantă din Viena se va încorpora, cu proximal an școlar, la universitatea de acolo, realizându-se astfel o veche dorință a protestantismului din Austria. Alături de facultatea de teologie catolică, universitatea din Viena va avea deci, ca în atâtea alte locuri, și o a doua facultate teologică. Nu este deci nici o piedecă, pentruca la București alături de facultatea de teologie ortodoxă să se înființeze și facultatea noastră.

Dela 27—31 Iulie c. se va ținea la Strassbourg un *congres general al muzicii sacre*, sub protectoratul episcopului localnic Mgr. Ruch. Între prezidenții de onoare ai congresului figurează 4 cardinali, 7 arhiepiscopi și vre-o 30 de episcopi, iar toate somitățile muzicale ale Franței formează un comitet de onoare al acestui important congres.

În onoarea *fericitului Petru Canisius*, Elveția catolică a aranjat mari serbări în zilele de 23—25 Iulie.

□ □ Foiața „Unirii”. □ □

Scrisoare din Viena.

Orașul de ieri și de azi — Pasări de pradă — Miseria economică — Regimul social-democrat — Alipirea la Germania — Cele două concepții — O primăvară religioasă.

Minunatul cuib de cultură veche și trai senin al Habsburgilor exilați n'a stârnit, în zilele-i bune, atâta vâlvă, câtă răscolește *capitala miseriilor* de azi. Lucru firesc. Incinsă în brăul ei de codri se răsfăța, până mai eri alaltăieri, fără griji pe malul Dunării bătrâne. Răuri nesecate de bogății curgeau din toate părțile să facă frumoasă și tihnită viața în orașul operetelor și al Liedurilor vesele. O lume afabilă și indestulată își plimba vecinicul umor pe asfaltul măturat al străzilor, printre florile parcurilor dese, neuitând, la 12, să fie de față la schimbul sărbătoresc al gardei împărătești. Artiștii de renume mondial li căutau grațiile. Se imbulzia lumea dia toate părțile să-i guste farmecele și nime nu o părisea fără părere de rău. Curgea prea liniștit, prea intim această viață, decât să facă multă senzație.

Cum s'au schimbat toate! Matriona ospitală de altădată își trimite azi copii uscați de foame în țări streine, să se mai întrame sub grija milostivă a necunoscuților. Regina mândră a atâtor veacuri și popoare, cerșitoare bate azi la poarta dușmanilor. Comorile de artă Ingrămădite din bătrâni rând pe rând urmează glasul

argintului strein, ca să mai ușureze grijiile stăpânului pe o săptămână două. Cine poate, își caută fericirea în alte părți.

Nu-i vorbă, e plină și acum de streini. Dar aceștia în mare parte (Ungaria singură a liferat c'am 150,000 jidovi), sunt *paseri de pradă*, cari folosind strimtoarea în care a ajuns, cu speculă șireată licitează ce a mai rămas în această prăvălie bancrotată. Ei duc lume albă, dând orașului aspectul viu și fără griji de altădată, pe când băștinașii tigoresc ca vai de ei. Prețurile cresc nebunește (300 cor. și mai bine kg. de carne; un bilet de teatru dela 150—1000 cor. și totuș teatrele sunt tixite toate fără excepție!), pe măsură ce scade valoarea banilor. Nu-i mirare. 200 milioane cor. ies zilnic din teascurile tiparului și se aruncă pe piață, să mai țină sufletul în oameni și în viața economică.

Cum a ajuns în așa hal? Ce vrea? Ce va fi de ea? Întrebări cari se pun dela sine pentru gânditorul care cumpănește schimbarea lucrurilor sub mâna vremii și cari dau o recoltă bogată gazetarului, rob al setei de senzație a publicului chinuit de neodihna prânzurilor grele. Politica mondială — deoparte ententa, de alta Germania — încă este de aproape interesată în viitoarea desvoltare a lucrurilor.

Iată de ce chestia austriacă colindă azi gazetele lumii.

* * *

Ceeace caracterizează astăzi viața Ungariei este neimpăcarea cu starea actuală. Reîntruparea visului apus este motorul muncii,

certelor, luptelor interne, pe întreagă linia. La granița dinspre Austria, în gara sinistă din Királyhida o serie întreagă de placate vestese patriotului care iese ori intră în țară noul crez maghiar, în care se concentrează azi toată forța de viață a Ungariei:

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen. cu chiemarea, ca acesta să fie repetat pretutindeni, în biserică și școală, în adunări și acasă.

Cu totul altfel în Austria. Aici oamenii nu mai cred în chimere. Ii doare, firește, prăbușirea fatală; nu-și pot aseunde bucuria când aud de greutățile de cari se isbesc statele moștenitoare și gazetele se întrec în a-le relea și colora. Dar nu cu nădejdea unei refaceri. Speră cel mult o colaborare, o cointeresare economică, fără de care nici statele moștenitoare n'ar putea-o scoate la cale.

De fapt acesta e punctul care îi doare mai rău: *miseria economică*. Lupta desperată pentru trai te isbește dela primul pas cu atâta putere, încât ai impresia, că aceasta absoarbe deocamdată toate energiile Austriei. Aceasta strigă în mii de forme în gazete, în măsurile administrative, în pașii politici ce se fac, în legislație, în artă chiar, în contactul cu streinătatea.

Sunt trei ani acuși dela prăbușire și situația economică în loc să se întrame a mers tot mai în spre rău. Vestile gazetelor despre mizeria din Viena nu sunt de loc exagerate (în provincii — cari boicotează capitala — situația

convenit chiar și asupra convocării Con-ului suprem, care se va întruni în 4 August Paris.

— În legătură cu chestia Sileziei, se vor- te tot mai răspicat de *eventualitatea unui răsboiu*, în contra Poloniei. Prinsă la loc între două mari puteri dușmane (Rusia Germania) tinăra republică polonă care și el luptă cu greutate financiară extraordinară, gând cumva într'un nou răsboi ar trebui sucumbe. De aceea toate țările interesate menținerea statului-quo fixat prin trata- de pace, lucră din răsputeri pentru evitarea răsboi polono-german, ori chiar polono-

— Un mijloc pentru încunjurarea noului oi, în vederea căruia s'ar pregăti deja arme ranța, sunt *alianțele militare defensive*, este bunăoară și alianța noastră cu Po- , încheiată la 3 Martie a. c. Vizita dela a a primului ministru francez Briand de enea este în legătură cu o alianță similară.

— Primejdia unui nou răsboiu pare a se fi pãrtat însă prin *biruința hotăritoare a cilor* asupra armatei lui Kemal-pașa. De o 2 săptămâni ofensiva grecească a trecut biruință în biruință, ocupând fortul Kutahia, Eskişehir-ul, înaintând acum direct spre ra. În urma acestora guvernul din Con- inopol a fost rugat de cei din Angora să cească o pace acceptabilă.

— Biruința grecească a venit ca un duș asupra *Bulgariei*, care începuse să se binte în timpul din urmă, având legături e cu cei din Angora și prin ei chiar și vetele lui Lenin și Trotzky.

— *Tratativetele anglo-irlandese* au trecut r pe planul al doilea. Asupra lor lipsesc amănunte, dar totuși se știe, chiar din lui De Valera întors în 22 Iulie la Dublin, foarte probabil să se ajungă la un acord. rbește că Anglia ar fi aplicată să acorde ei un statut de Dominion în imperiu, în l celor ale Australiei și Africei de sud.

— Un comunist musulman din Bosnia s cu 2 focuri de revolver pe ministrul

de interne al Sârbiei Drașcovici, un bun prietin al României,

— Din Paris se anunță, că în 23 Iulie c. s'a semnat acolo, în sala istorică unde a fost semnată și la 1856, *Convențiunea Statutului Dundrean*.

Știri mărunte.

Nunțul papal despre Blaj. Intrebat de un redactor al ziarului „Nădejdea“ din Ti- mișoara asupra impresiilor din călătoria sa prin Ardeal, Mgr Marmaggi a spus referitor la la Blajul nostru următoarele cuvinte măgulitoare: „La Blaj am găsit o cultură pur românească și un spirit religios atât de dezvoltat, încât am rămas încântat“.

Concurse. Ordinariatul arhidiecezan pu- blică cu terminul de 31 August concurs la ur- mătoarele parohii: *Buciumșasa* (prot. Roșiei); *Sânmihaiu* (prot. Reghinului). *Nandra* și *Cecălaca* (prot. Murăș-Uioara); *Juriul de câmpie* (prot. Cojocnei); *Petea* (prot. Căținei) și *Bdișoara* (prot. Indolului).

Locale. Măine, Dumineca a 6-a după Rusalii va *predica în catedrală* pâr. profesor *Dr. Alexandru Rusu*; iar Marți, sârbătoarea sf. Ilie prorocul, pâr. profesor *Iuliu Maior*.

— Inspectoratul muzeelor din Ardeal a asemaat pentru *reorganizarea vechilor co- lectii ale Blajului* și pentru înființarea câtorva colecții nouă suma de 50,000 lei. Lucrările s'au și început sub conducerea celor două direc- ționi ale liceelor și se lucrează în patru direcții. Este o secție arheologică pusă sub grija dlui Coriolan Suciu; d. Alex. Lupeanu îngrijește secția etnografică și culturală; o a treia secție a științelor naturale este îngrijită de d. Ioan Pop Câmpeanu, iar d. Flaviu C. Domșa a- ranjează secția artistică.

Cum se prezintă România-mare în Timișoara. În legătură cu călătoria Exc. Sale

meni. Lupta de idei a început atunci și acum cu o putere și intenzitate, care cu nimic îndărât față de lupta pentru tamenii și au dat seama, că traiul, vieța și externă, este o emanație a principiilor pânesc în popor și conducători și că prin e nu se poate o sanare materială, fără pii sănătoase, cari să stăpânească întreg ul social. Social-democrația a dovedit, că are. Indărât dar la vechile principii e ale solidarismului creștin și național! a o urmare a naționalismului s'ar putea era agitația tot mai largă pentru *alipirea mania*, sprijinită, sigur, în mare măsură a economică a cărei soluție se nădăj- în felul acesta. Până când se credea sprijinul promis al marilor puteri, nu a mare zarvă pe tema aceasta. Azi însă, agăduințele nu mai prind, alipirea la ia pare tot mai ademenitoare. În Tirol,

contra dorinței exprese a guvernului, s'a și ținut un plebiscit, care aproape unanim a cerut alipirea. Liga națiunilor a trimis mai nou o comisiune financiară, care studiind situația a lucrat, împreună cu guvernul austriac un proiect de refacere, acceptat de toate partidele și prezentat deja numitei Ligi. Prin jertfele poporului și credite externe se speră acum din nou măn- tuirea. Totuș, în așteptarea rezultatului, camera a votat un proiect de lege asupra modalităților unui plebiscit, în care poporul va avea să se declare, dacă dorește să se ceară dela Liga națiunilor, conform tratatului dela S. Germain, voia pentru alipirea la Germania. Rezultatul

acestui plebiscit — a cărui dată nu e fixată și atârnă dela răspunsul ce-l va da Liga proec- tului financiar amintit —, cu toată situația grea din Germania, abia poate fi dubiu.

Dar în lupta internă de idei alipirea la Germania și ideea națională ca atare au un rol secundar. În luptă stau proprie *cele două con- cepții* despre lume: materialismul socialist și solidarismul creștin, deci o luptă religioasă. Aceasta stă la baza întregii mișcări sociale interne, neasemănat de agile și intense. Parla- mentul însuși e o icoană vie în privința aceasta: față de 87 deputați creștini-sociali stau 80 social- democrați, pe când „pangermaniștii“ (Gross- deutschen) și țărăniștii laolaltă abia au 34. (O icoană cu totul opusă parlamentului nostru, în care — afară de minoritatea disparentă social- democrată —, toate partidele țin la biserică, în program și teorie, dar toate o consideră de a cincina roată la car, în praxă). În acelaș raport stă și țara. Pe toată linia, — nu numai în poli- tică — se lucră din răsputeri la refacerea creștină ori socialistă a țării. Aderenți credin- cioși și conștii vreau ambele părți. De aici ne- numărările adunări, organizațiile de tot felul cu activitatea lor neadormită, societăți, reu- niuni pentru toate trebuințele, pentru toate breslele, pentru toate vrăstele, grupate toate în jurul centralelor. Nu există om, care să nu ia parte la această vieță corporativă. Confe- rențe, serbări, manifestații continue țin puru- rea trează ideea și oțlesc puterile.

Lupta a început cu puteri negale. De sigur din cele 6½ mil. de locuitori 6 milioane

Punându-și toată nădejdea în ajutoarele externe, nu s'a silit să concentreze întreaga populație într'o tabără muncitoare — singură cale de salvare —, ci și-a epuizat forțele în întărirea partidului, pe care l-a sprijinit și cu o armată organizată după principii socialiste-comuniste.

Dar această gospodărie de partid a avut toomai rezultatul contrar: slăbirea partidului. Într'o țară industrială, a cărei populație mai mult de jumătate locuiește în orașe și de mult a îmbrățișat socialismul — ea în toate țările industriale —, nu a fost greu, ca în zilele tul- buri de după revoluție să pună mâna pe frânele țării. Dar felul cum au condus, i-a desmetecit

Nunțiului Marmaggi la Timișoara s'au petrecut lucruri ciudate. Prefectul Imbroane din Timișoara a găsit de bine, ca nici dansul, nici alte autorități române să nu iee parte la primire și la serbările date în onoarea Nunțiului, admitând, ca totul să se facă ungurește, fără pic de vorbă românească, chiar așa cum a fost dorința străinilor. Dar dacă aceasta se putea admite față de demnitarul bisericesc, era cu totul inadmisibil față de un reprezentant diplomatic al străinătății la noi, cum e Exc. Sa Marmaggi, decanul Corpului diplomatic din București. De aceea ne mirăm foarte mult, cum de guvernul, dacă odată nu are oameni cu vederi mai europenești în posturile de frunte, nu le dă măcar instrucțiuni din caz în caz, ca să nu-l facă de rușine.

Nouele salarii ale corpului didactic. Prin noul buget al ministerului de instrucție salariile corpului didactic au fost fixate pe cum urmează: profesorii secundari 1600 lei; institutorii rurali 1000 lei; învățătorii înaintați pe loc 900 lei; învățătorii definitivi 700 lei, iar învățătorii provizori 600 lei. La aceste sume se mai adaug apoi, tot la 5 ani, gradațiile de vârstă, de câte 25% (cu totul 4) și sporul lunar de scumpete. — Sumele acestea, pe cât știm, se vor plăti însă numai începând cu 1 Octomvrie a. c., păstrându-se până atunci cheia de până acum.

De ale Astei din Sibiu. Loturile loteriei culturale ale Asociațiunii au început să fie puse în vânzare pe la mijlocul lui Iulie și se speră că vor fi desfăcute cu multă ușurință. Noile probleme afișate din acest prilej de vechea noastră instituție culturală sunt un bun îndemn pentru publicul nostru ardelenesc, care, suntem siguri, își va face și de astă dată datorința, așa cum a dovedit-o totdeauna în trecut.

— **Despărțământul Aiud** invită pe toți membrii despărțământului, apoi toate corporațiile și reununile de pe acel teritor, la **adunarea generală anuală** care se va ține Marți în 2 August la orele 15 în sala festivă a palatului administrației județene din Aiud.

sunt catolici. Dar să nu se uite, că mai mult de jumătate sunt muncitori în orașe, și de mult, dinainte de război, au căzut pradă cunoscutei agitații socialiste. Iar vremea cât au avut cărma, corifeii socialiști au pus în cumpănă toată puterea, pentru întărirea definitivă a partidului. Concepția creștină însă câștigă teren văzând cu ochii, — nu numai în provincie, unde de mult au majoritatea, ci și în orașe, și în capitală.

În vara trecută a căzut guvernul socialist. În nouele alegeri creștinii-sociali au avut majoritate. Mică, ce e drept (față de 87 creștinisoc. stau 80 șoc.-dem., și 28 pangerm). De aceea nu se poate vorbi încă de o mână liberă, cu atât mai puțin, că social-democrații sunt gata în tot momentul să argumentul ultim: greva, dar un progres netăgăduit față de trecut. Vigoarea, cu care se dezvoltă organizațiile creștine, se impune și contrariilor. O privire fugară în rubrica permanentă a gazetelor: Vereins-Nachrichten, va convinge pe oricine. Ori o plimbare la biserici în Dumineci și sărbători. Toate sunt tixite, nu numai de femei, ci de bărbați. Manifestații și serbări ca aceea a s. Clemente Maria-Hofbauer în primăvara trecută, și cea a fericitului Petru Canisius, care s'a ținut zilele trecute, sunt dovezi de forțe religioase-morale nebănuite. În Mai bunăoară s'au ținut seara în toate bisericile — și sunt multe și frumoase — încântătoarele slujbe în cinstea Preacuratei, cu predică în fiecare seară. Și, lucru minunat, bisericile au fost pline de lume pretutindeni.

Soldele ofițerilor activi fixate de comisiunea armatei, cu concursul comisiunii bugetare, și votate de parlament sunt următoarele: sublocotenentul 800 lei solda, 400 lei indemnitate de activitate; locotenent 900 lei soldă 400 indemnitate; căpitan 1000 lei solda, 550 indemnitate; maior 1100 soldă, 800 indemnitate; loc. colonel 1350 soldă, 850 indemnitate; colonel 1800 soldă, 850 indemnitate; general brig. 2400 solda, 1300 indemnitate; general div. 3000 soldă, 1300 indemnitate; general de corp 3250 soldă, 1450 indemnitate. — Afară de acestea ofițerii vor mai primi sporul de scumpete câte 400 lei lunar și chiria corespunzătoare soldei.

— **Holeră și foamete în Rusia.** Anarhia ce stăpânește în fostul imperiu al țarilor a provocat condiții igienice din cele mai detestabile. În urma acestora holera bântuie în întreaga Rusia și toate țările învecinate, între cari și România, au luat energice măsuri pentru a înlătura un flagel atât de cumplit. La această calamitate se mai adaugă în urma secetei grozave și spectrul foamei, în sectorul Volgei reinvie scenele oribile din 1891. Dar nu numai aici, ci în vre-o 16 gubernii ale Rusiei seceta distruge tot ce mai dădea ceva nădejde pentru ziua de mâine. Oamenii încep să emigreze cu miile și pentru a se preveni aceste emigrări răspânditoare de boale, statele apusene au inițiat deja o mare acțiune de ajutor și salvare.

Un templu imens se va ridica, după informația gazetelor franceze, la Douaumont, pentru a adăposti pe cei 200,000 de eroi francezi, cari nu au putut fi identificați. Edificiul se va ridica în forma unei mari cruce de război, și va sta din 4 catedrale impunătoare, pe frontispiciul cărora se va sculpta câte o cruce gigantică de război, vizibilă din mari depărțări. Fiecare din aceste catedrale va fi dedicată morților uneia din cele 4 regiuni, ca astfel toți acești viteji să doarmă sub aceeași cruce de război.

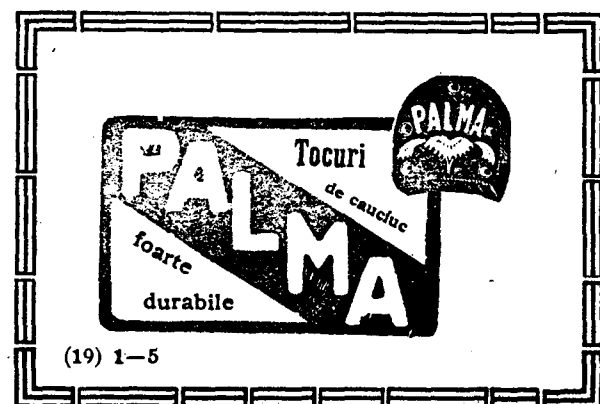
Cereți pretutindeni „Unirea“!

Iată bunăoară prima zi de Rusalii. Tre episcopi au miruit în domul S. Ștefan 1033 de odrasle tinere, acărora haine albe și trăsuri împodobite cu flori au îmbrăcat în podoabă de sărbătoare nu numai piața S. Ștefan și strada până jos la operă, ci Viena întreagă. Pretutindenea trăsuri impenate și ingerași în haine albe. — În aceeași zi puternicile organizații ale studențimii creștine, după serviciul divin impunător, la care s'au cuminecat cu toții — oaste de legionari ai credinții —, țin o adunare impunătoare, trec cântând pe străzile cercului I. pentruca în curtea cardinalului să primească binecuvântarea papală. — Centrala impiegarilor creștini constată în adunarea generală din aceeași zi, că pe când în 1918 avea abia 5 grupe azi numără 28. ș. a.

Câteva trăsături numai dintr'o zi. Și a ceasta se ține lanț. Netăgăduit o *primăvară religioasă*.

Învățătura, care ni-se impune nouă, pentru viața noastră religioasă-socială, e atât de evidentă, încât nu mai trebuie spusă în cuvinte, ci realizată cât mai curând. La lucru dar! Ne trebuie credincioși conștii, pentruca principiile creștine să străbată întreaga noastră viață socială. Fără de aceasta, în cazul cel mai bun, vom bate și noi drumurile altora, pentruca în urmă, după multe jertfe, să facem drumul la Canossa, de nu va fi prea târziu!

Augustin Popa.

(19) 1-5